

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת יונתן מישרקי

פ/5362/25

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – פטור מהיתר בנייה למעלית לנגישות), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 158 א. בחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה–1965¹, בסעיף 158א, אחרי סעיף קטן (ו) יבוא :
"ז) התקנת מעלית בבניין מגורים, פטורה מהיתר לפי סעיף 145, אם מתקיימים לגביה כל אלה :

- (1) ההתקנה מתבצעת בהתאם להוראות צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (התקנת מעלית ומתן שירות למעלית), התשמ"ד–1984² ;
- (2) ההתקנה מתבצעת בהתאם להוראות פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל–1970³.

דברי הסבר

התיקון המוצע נועד לתת מענה מיידי ומשמעותי לצרכים הבסיסיים של אנשים עם מוגבלות המתגוררים בבניינים קיימים ללא מתקני נגישות הולמים. כיום, היכולת של אדם עם מוגבלות להגיע לביתו, לצאת ממנו ולעשות שימוש יום-יומי במתקנים בסביבתו – היא זכות יסוד שמושפעת מחופש התנועה ומעקרונות השוויון. עם זאת, במציאות, הדרישות להיתרי בנייה עבור מתקנים כמו מעליות או מתקני הרמה חיצוניים מהוות מכשול משמעותי. תהליך הוצאת היתר הבנייה הוא לעיתים קרובות ארוך, בירוקרטי ומייגע, ודורש זמן ומשאבים רבים שאין לאדם עם מוגבלות.

בניינים ישנים רבים אינם מחויבים כיום במעלית בהתאם לסעיף 158א לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965. המשמעות היא שאנשים עם מוגבלות המתגוררים בבניינים כאלה נאלצים להתמודד עם מגבלות פיזיות שמונעות מהם ניידות עצמאית ופוגעות בחיי היום-יום שלהם. לדוגמה, עלייה במדרגות עבור אדם המשתמש בכיסא גלגלים, קביים או ציוד עזר אחר, היא משימה מסוכנת שמלווה לעיתים קרובות בתלות בבני משפחה או במטפלים.

מטרת התיקון היא לאפשר לאדם עם מוגבלות להקים מתקני נגישות כמו מעליות מבלי להידרש לתהליך המלא של קבלת היתר בנייה, תוך שמירה על סטנדרטים בטיחותיים נדרשים באמצעות הגשת תוכניות בסיסיות לרשות המקומית.

תיקון זה ישיב לאדם עם מוגבלות את חירותו לנוע בביטחון ובכבוד ויאפשר לו לשוב לשוק העבודה ולנהל חיים עצמאיים ומועילים לחברה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג בטבת התשפ"ה (13.01.2025)

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

² ק"ת התשמ"ד, עמ' 862.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337.